

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

61057, м. Харків, вул. Пушкінська, 24

Тел./факс (057) 731-21-31 E-mail: onnibo@ukrpost.ua web-сайт: edu-post-diploma.kharkov.ua

Від 29.12.11 № 1644
На № _____ від _____

osvita@city.kharkov.ua

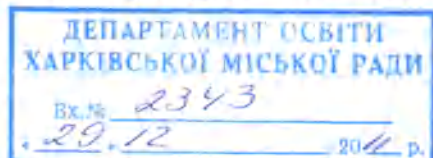
Директору
Департаменту освіти
Харківської міської ради
Деменко О.І.

**Про проведення заходів із відзначення
знаменних і пам'ятних дат**

Шановна Ольго Іванівно!

Комунальний вищий навчальний заклад «Харківська академія неперервної освіти» відповідно до Календаря знаменних і пам'ятних дат – 2012, з метою популяризації творчої спадщини українських і російських письменників, формування духовної культури школярів, виховання почуття любові та поваги до народних традицій, збереження та розвитку інтелектуального потенціалу рекомендує протягом 2012 року відзначити знаменні та пам'ятні дати в межах вивчення української та російської літератур згідно з чинними навчальними програмами:

1. У **5-7 класах** провести бесіди за змістом творів Леоніда Глібова та Костянтина Паустовського (5 клас), бесіди з елементами лекції, диспуту, «оживлення» тексту творів Євгена Гуцала (6-7 класи), Михайла Стельмаха та Андрія Малишка (7 клас), заочні подорожі сторінками творів, конкурси знавців життя і творчості цих письменників, інсценізації їхніх творів. Під час вивчення біографії вказаних письменників цікавим буде для учнів розгадування кросвордів та робота в парах: «Майстри слова», «Юні художники», «Юні фольклористи», «Юні літературознавці», а також гра «Мікрофон». Окрім того, можна провести уроки-подорожі, уроки-роздуми із використанням «мозкового штурму», «оживленням» тексту, із повідомленням групи «Літературний ексклюзив» про цікаві факти з біографії письменників.

2. У **8-9 класах** провести урок літератури рідного краю за творчістю Гната Хоткевича із застосуванням методики критичного мислення за такою структурою: I етап – евокація («мозковий штурм»); робота в парах, робота в групах); II етап – осмислення (аналіз творів); III етап – рефлексія. Для уроку такого типу вчителю слід підготувати проблемні питання, завдання для роботи в групах, у парах. Можна використати метод проектної діяльності – запропонувати учням здійснити аналіз твору чи характеристику образів за самостійно складеними проектами. Поряд із цим можна запропонувати учням провести «Брейн-ринг», під час якого вони об'єднуються у дві групи – «цитатників» і «аналітиків», що дають завдання одна одній. «Цитатники» за певний проміжок часу повинні знайти хоча б одну відповідну цитату, а «аналітики» за запропонованою цитатою – визначити, яку рису вдачі героя вона підтверджує.

3. У **9 класі** під час вивчення творчості Григорія Сковороди, у **10 класі** при ознайомленні із творами Івана Гончарова (позакласне читання) та в **11 класі** при вивченні творчості Євгена Маланюка, Юрія Яновського, Марини Цветаєвої, Миколи Куліша використати такі методи навчання та формами організації навчально-пізнавальної діяльності учнів: семінар за творчістю письменників, диспут, конференцію, екскурсію або заочну подорож сторінками біографії та творів, обговорення проблем за круглим столом. При ознайомленні із шедеврами вказаних митців корисно провести уроки-спостереження над змістом творів, під час яких приділити увагу читанню та коментуванню, словниковій роботі, бесіді, роботі з ілюстраціями до творів, тлумаченням літературознавчих понять.

При вивченні життєвого і творчого шляху українських письменників у **9 – 11 класах** пропонуємо активно впроваджувати електронний посібник «Великі українці», затверджений на регіональному рівні. Він створений у програмі PowerPoint і в яскравій наочній формі представляє навчальний матеріал, який зібраний за 13-ма параметрами: непересічність постаті, риси характеру, освіта, життєва позиція, твори, погляди й переконання, художньо-образний світ, нагороди, критика, теорія літератури, кросворди, тести, аудіо та відео матеріали. Окрім того, у посібнику вміщені тестові завдання для проведення контролю навчальних досягнень учнів. Безумовним позитивом є вдало підібрані уривки з кінофільмів, багатий ілюстративний матеріал, наданий Харківським літературним музеєм.

Електронний посібник охоплює увесь програмовий матеріал 9 – 11 класів, враховує вимоги до вивчення курсу української літератури. Розроблений ЕЗНП у навчанні відповідає таким важливим чинникам особистісно зорієнтованої освітньої парадигми, як індивідуалізація, діалогічність, об'єктивність оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.

Технічні можливості, реалізовані в посібнику, дозволяють доповнювати матеріал новим, який, на думку вчителя, буде корисним для учнів, чи учнівськими напрацюваннями.

Застосування даного мультимедійного посібника дасть змогу школярам не лише засвоїти відомості про письменників, а також сприятиме розвитку їх творчих здібностей, упровадженню елементів інформаційних технологій у процес вивчення літератури та залученню старшокласників до створення власних

презентаційних проектів у програмі PowerPoint. Таким чином школярі залучатимуться до навчально-виховного процесу в ролі активних його учасників, матимуть бажання застосовувати набутий досвід під час вивчення інших предметів та в позакласній роботі.

Поряд із вивченням життя і творчості письменників на уроках української та російської літератури пропонуємо передбачити в межах відзначення знаменних і пам'ятних дат проведення в загальноосвітніх навчальних закладах області таких тематичних заходів:

- циклу лекцій, бесід, уроків, літературних годин та годин спілкування, бібліотечних виставок, експозицій, фотовітрин з відповідних тематик, читань творів письменників, круглих столів, вечорів ушанування;
- конкурсів учнівських науково-дослідних робіт і конкурсів читців;
- науково-практичних конференцій, присвячених життю та діяльності окремих письменників;
- захисту науково-дослідних робіт, присвячених життю і творчості відповідних письменників у межах Малої академії наук.

Рекомендуємо залучити до участі у святкуванні знаменних і пам'ятних дат молодіжні та дитячі громадські організації.

Слід урахувати, що вищезазначені заходи для учнів молодшого шкільного віку можуть ефективно здійснюватися шляхом залучення дітей до сюжетно-рольових ігор, гри-драматизації, інсценування, гри-бесіди, гри-мандрівки, екскурсій, уявної подорожі, вікторин, виставок малюнків, театральних вистав.

Для дітей старшого шкільного віку під час проведення заходів з нагоди вшанування пам'яті та вивчення творчої спадщини письменників використовуються такі форми роботи, як турніри ораторів, музичні вітальні, фольклорні експедиції, презентації-захисти, театральні вистави, тематичні діалоги, конкурси творчих робіт, поетичні вітальні, літературні читання, а також проведення творчих зустрічей з письменниками, літературознавцями тощо; круглі столи, дискусії, диспути, ділові ігри, мозкові штурми; залучення дітей і молоді до участі у значущих проектах, акціях, програмах, форумах, марафонах, фестивалях, конкурсах, святах, інтелектуально-пізнавальних ігор із використанням інформаційно-комунікаційних технологій, дистанційного спілкування, мережі Інтернет із відповідної тематики.

Інформацію про проведення заходів із відзначення знаменних і пам'ятних дат рекомендуємо розміщувати на шпальтах освітянських видань.

Календар знаменних і пам'ятних дат – 2012 додається (додаток на стор.)

Ректор

З повагою,

Л.Д.Покросва

Додаток
до листа КВНЗ
«Харківська академія
неперервної освіти»
від _____ 2011 року № _____

Календар знаменних і пам'ятних дат

Січень

14.01 - 75 років від дня народження **Євгена Пилиповича Гуцала** (1937-1995). Український прозаїк, поет, публіцист і кінодраматург, шістдесятник-неореаліст, працівник редакції газети «Літературна Україна», редактор видавництва «Радянський письменник», автор збірки оповідань «Люди серед людей», збірок новел «Яблука з осіннього саду», творів для дітей «Перебування радості», «Орлами орано», публіцистично-документальних нарисів про російську ментальність; лауреат Державної премії УРСР ім. Т.Шевченка (1985), Фондації Омеляна і Тетяни Антоновичів (1994, США).

16.01 – 145 років від дня народження **Вікентія Вікентійовича Вересаєва** (1867-1945). Російський письменник, публіцист, перекладач, учасник російсько-японської війни 1904-1905рр. (як лікар) та боротьби з епідемією холери на Донбасі (1890), автор творів «Два кінці», «Записки лікаря», «Живе життя», романів «У безвиході», «Сестри», досліджень творчості О. Пушкіна, М. Гоголя, Ф.Достоевського, Л. Толстого, Т. Шевченка; лауреат Державної премії СРСР (1943).

28.01. - 115 років від дня народження **Валентина Петровича Катаєва** (1897-1986). Російський письменник, Герой Соціалістичної Праці, член-кореспондент Академії Гонкурів (Франція), один з організаторів літературного гуртка «Зелена лампа» (Одеса), головний редактор журналу «Юність», автор комедії «Квадратура круга», повістей «Біліє парус одинокий», «Хуторок у степу», «Син полку», тетралогії «Хвилі Чорного моря»; лауреат Державної премії СРСР (1946).

Лютий

2.02 – 200 років від дня народження **Євгена Павловича Гребінки** (1812-1848). Український і російський поет, прозаїк, байкар, видавець, громадський діяч, один із творців нового українського письменництва та учасник російського літературного процесу, один із учасників викупу Т.Шевченка з кріпацтва, відкрив за власний кошт парафіяльне училище для селянських дітей у с. Рудка на Полтавщині, упорядник і видавець альманаху «Ластівка», автор збірки байок, ліричних поезій оповідань, повісті «Ніжинський полковник Золоторенко» та роману «Чайковський», поеми «Богдан», текстів романсів «Очи черные», «Помню, я ещё молодухкой была» та ін.

- **115 років** від дня народження **Євгена Филімоновича Маланюка** (1897-1968). Український поет, есеїст, публіцист, філософ, літературознавець, мистецтвознавець, перекладач, громадський і культурний діяч української еміграції (з 1920 р.), співець степової Еллади (Херсонщини), майстер поетичного слова, творець власної естетичної системи на засадах традиційності, культу героїзму та релігійності; автор збірок поезій «Стилет і стилос», «Земна мадонна», «Перстень Полікрата», «Остання весна», поеми «П'ята симфонія», літературознавчих і публіцистичних статей («Книга спостережень»), праць про творчість Т.Шевченка, І. Франка, П. Куліша, Г. Чупринку, М. Бажана, М. Хвильового та ін. українських письменників.

Березень

2.03 – 130 років від дня народження **Архипа Юхимовича Тесленка** (1882-1911). Український письменник-самоук, драматург, етнограф, публіцист, учасник революційних подій 1905 р., автор оповідань із сільського життя «Хуторяночка», «З пашпортом», «Школа», «У схимника», «Страчене життя» тощо, етнографічних розвідок з побуту полтавського села кінця XIX ст. - початку XX ст.

5.03 – 185 років від дня народження **Леоніда І Івановича Глібова** (1827-1893). Український педагог, байкар, поет-лірик, драматург, публіцист, журналіст, видавець, культурно-освітній діяч, один із зачинателів дитячої літератури, учитель повітової школи один з організаторів недільних шкіл, завідувач земської друкарні у Чернігові, редактор газети «Чернігівський листок», автор ліричних і сатиричних віршів, байок, п'єс, нарисів, оповідань, статей, театральних рецензій, пісень-романсів; зокрема, народною піснею стала поезія «Журба» («Стоїть гора високая», покладена на музику М. Лисенком), віршів для дітей «Веснянка», «Пташка», «Квіткове весілля» та ін.

29.03. – 110 років від дня народження **Корнія Івановича Чуковського** (справж. Корнейчуков Микола Васильович, 1882-1963). Російський письменник, критик, перекладач, літературознавець, доктор філологічних наук, автор творів для дітей у віршах і прозі «Крокодил», «Мийдодір», «Муха-цокотуха», «Бармалей», «Айболить» тощо, книги «Від двох до п'яти» про дитячу психологію, мову і словотворчість, упорядник збірок віршів Т.Г. Шевченка (російською мовою), автор нарисів «Шевченко», літературно-критичних праць із теорії перекладу, мемуарів тощо.

Травень

16.05 – 195 років від дня народження **Миколи Івановича Костомарова** (1817-1885). Український і російський історик, письменник, літературознавець, педагог, етнограф, фольклорист, суспільно-політичний діяч, доктор історії, член-кореспондент Петербурзької АН, професор Київського університету, один із засновників Кирило-Мефодіївського братства, журналу «Основа», викладач гімназій у Рівному, засновник недільних шкіл та видавець для них підручників і популярних книг, автор історичної драми «Сава Чалий» трагедії «Переяславська

ніч», праць з історії України «Богдан Хмельницький», «Руїна», «Мазепа», історичної статті «Две русские народности» (в яких показано відмінність українського національного характеру від російського).

18.05 – 100 років від дня народження **Вадима Миколайовича Собка** (1912-1981). Український письменник, голова правління Добровільного товариства любителів книги, член СП СРСР, автор збірок поезій «Погляд вперед», «Новели і балади», романів «Любов», «Четверта рота», «Запорука миру», «Лихобор»; лауреат Державної премії СРСР ім. Т.Г. Шевченка (1975).

24.05. – 100 років від дня народження **Михайла Панасовича Стельмаха** (1912-1983). Український прозаїк, поет, драматург, громадянський діяч, академік АН УРСР, учитель Київщини, науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографізм АН УРСР, автор книг для дітей, праць з літературознавства, фольклористики, збірників поезії, романів «Велика рідня», «Правда і кривда», «Кров людська не водиця», «Чотири броди», повістей «Гуси-лебеді летять», «Щедрий вечір» тощо; лауреат Ленінської премії (1961), Державних премій СРСР (1951) та УРСР ім. Т.Г. Шевченка (1981).

31.05 – 120 років від дня народження **Костянтина Георгійовича Паустовського** (1892-1968). Російський письменник, автор романів та повістей про красу рідної природи, творчу працю народу «Кара-Бугаз», «Колхіда», «Народження моря», історико-біографічної повісті «Тарас Шевченко», автобіографічної епопеї в шести книгах «Повість про життя».

Червень

18.06 – 200 років від дня народження **Івана Олександровича Гончарова** (1812-1891). Російський письменник, критик, член кореспондент Петербурзької АН, майстер соціально-психологічного роману, нової побудови і характеру великого епічного твору, послідовник традицій О. Пушкіна і М. Гоголя, автор літературно-критичних статей, нарисів «Фрегат «Паллада» (у 2 т.), романів з життя Росії 40-60-х років XIX ст. («Звичайна історія», «Обломов», «Обрив» - своєрідна трилогія, що відображує етапи російського суспільного життя), літературно-критичних статей.

Серпень

27.08 – 110 років від дня народження **Юрія Івановича Яновського** (1902-1954). Український письменник, журналіст, сценарист і критик, один із засновників романтичної течії в українській літературі, головний редактор Одеської кінофабрики, автор віршів, новел, романів «Чотири шаблі», «Вершники», п'єс «Дума про Британку», «Дочка прокурора», сценаріїв до кінофільмів; лауреат Державної премії СРСР (1949).

Вересень

6.09 - 115 років – від дня народження **Івана Кіндратовича Микитенка** (1897-1937). Український письменник, драматург, секретар правління СП України, автор оповідань, повістей «Брати», «Вуркагани», роману «Ранок», п'єс «Диктатура», «Справа честі», «Як сходило сонце», сатиричної комедії «Соло на флейті», книг публіцистики «Голуби миру», «Тринадцята весна» та ін.

7.09 - 200 років тому (1812) відбулася Бородінська битва – генеральна битва у Війні 1812 року між російською і французькою арміями в районі с. Бородіно, за 110 км. від Москви, що закінчилися поразкою російських військ та зумовила перелом у ході війни на користь росіян.

Жовтень

8.10 - 120 років від дня народження **Марини Іванівни Цвєтаєвої** (1892-1941). Російська поетеса «срібної доби», перекладач, авторка ліричних збірок, сатиричної поеми «Щуролов», поеми-казки «Цар-дівича», есе «Мій Пушкін», трагедій «Аріадна», «Федра», книги прози «Повість про Сонечку», спогадів «Живе про живе», перекладачів творів І. Франка, Лесі Українки та ін. поетів.

9.10 – 465 років від дня хрещення Мігеля де Сервантеса (справж. – Сервантес Сааведра, 1547-1616). Іспанський письменник, автор пасторального роману «Галатея», п'єс «Алжирські звичаї», «Зруйнування Нумансії», новел «Циганочка», «Ліценціат Відрієра», поетичного твору «Подорож на Парнас», лицарського роману «Вигадливий ідальго Дон Кіхот Ламанчський» («Дон Кіхот»).

11.10 - 70 років від дня народження **Володимира Олександровича Яворівського** (1942). Український письменник, журналіст, публіцист, громадський діяч, кореспондент газети «Літературна Україна», один із засновників Народного Руху України, активний учасник національно-демократичних перетворень в Україні, депутат Верховної Ради України, активний учасник національно-демократичних перетворень в Україні, депутат Верховної Ради України (з 1990 р.), автор романів «Ланцюгова реакція», «Марія з полином у кінці століття», «Автопортрет з уяви», лауреат Державної премії ім. Дмитра Загула (2005).

Листопад

15.11 - 100 років від дня народження **Андрія Самойловича Малишка** (1912-1970). Український поет-пісняр, перекладач, літературний критик, громадський діяч, автор збірок поезій «Батьківщина», «До бою вставайте», «Україно моя», «Рута», «Серпень душі моєї», текстів пісень «Знову цвітуть каштани», «Пісня про рушник», «Ми підем, де трави похилі», «Вчителька» тощо; лауреат Державної премії СРСР (1947, 1954), Державної премії УРСР ім. Т.Г. Шевченка (1964, 1969).

Грудень

3.12 – 290 років від дня народження **Григорія Савича Сковороди** (1722-1794). Видатний український філософ XVIII ст., народний просвітитель-гуманіст, письменник, поет, педагог, музикант і співак, перекладач мандрівний філософ, викладач поетики у Переяславському та Харківському колегіумах, автор трактатів-повчань, трактатів-послань, полемічно-педагогічних притч, діалогічних «диспутів», збірки віршів «Сад божественних пісень» - духовної лірики про сенс людського життя, істинне щастя й волю; байок («Байки харківські»), філософських трактатів «Дві бесіди», «Діалоги, чи Розмови про стародавній світ», перекладачів творів античних та нелатинських поетів.

- **115 років** від дня народження **Андрія Васильовича Головка** (1897-1972).

Український письменник, один із основоположників української радянської прози, нарисист, сценарист, драматург, член літературної спілки «Плуг», автор оповідань «Пилипко», «Червона хустина», романів «Бур'ян», «Мати», «Артем Гармаш» (у 3.кн.), кіносценаріїв до фільмів «Митько Лелюк» і «Літа молодії»; лауреат Державної премії УРСР ім. Т.Г. Шевченка (1969), у 1979 р. встановлено щорічну літературну премію ім. А. В. Головка.

18.12 – 120 років від дня народження **Миколи Гуревича Куліша** (1892-1937).

Український письменник, драматург, театральний діяч, творець власної драматургії, перейнятої ідеями національного відродження, що стала золотим фондом українського театру; активний учасник громадянської війни в Україні, завідувач Дніпропетровського відділу народної освіти, редактор журналів «Червоний шлях», «Літературний ярмарок» (Харків), член літературних організацій ВАПЛІТЕ і «Пролітфронт», голова Українського товариства драматургів і композиторів, автор понад десяти п'єс, які принесли йому світову славу, зокрема «Маклена Граса», «97», психологічної драми «Зона», комедій «Мина Мазайло», «Народний Малахій», ліричної драми «Патетична соната».

31.12 - 135 років від дня народження **Гната Мартиновича Хоткевича** (1877-1938). письменник, перекладач, фольклорист, актор, композитор, музикант, педагог, організатор селянського й робітничого театрів на Харківщині, Гуцульського театру на Івана-Франківщині, викладач Харківського музично-драматичного інституту, засновник першої Капели бандуристів ім. Т. Шевченка, автор повістей та оповідань, зокрема «Камінна душа», «Авірон», «Довбуш», «Два гетьмани», трилогії «Богдан Хмельницький», підручника «Історія України» для початкових і середніх класів і навчально-методичних посібників із питань музичного виховання молоді, теорії та історії бандурного мистецтва.